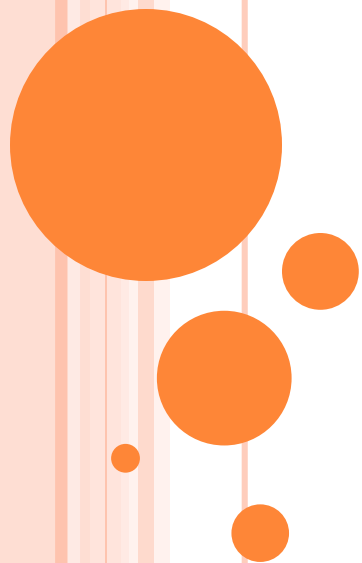


احتباس طمٹ



علم طب

- بجشکی پیشه ای بود که سلامت آدمیان نگاه دارد و چون رفته بازآرد به علم و عمل
- کتاب هدایه المتعلمین نوشته اخوینی بخارایی



علم طب

طب : نظری و عملی

طب نظری:

○ امور طبیعیّه، اسباب و علل، دلایل و علایم

طب عملی:

○ حفظ سلامتی: تدابیر، سته ضروریّه

بازگرداندن سلامتی:

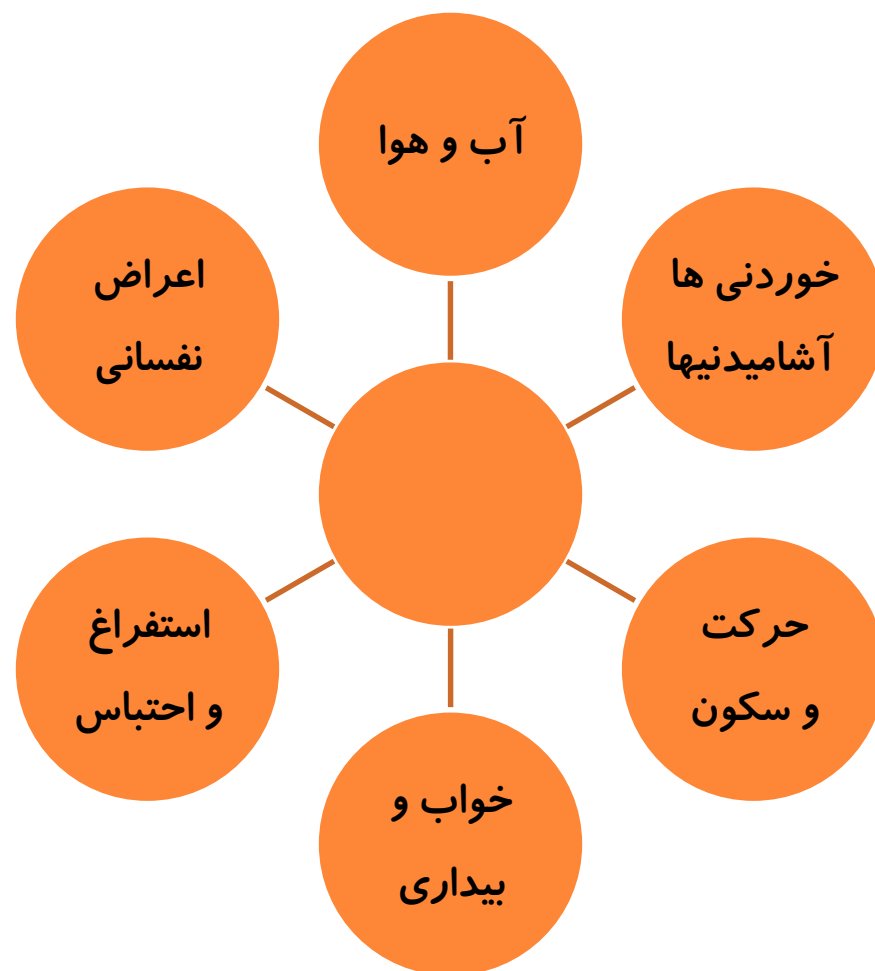
○ تدابیر

درمان بادارو: گیاهی، حیوانی، معدنی

○ اعمال یدای: حجامت، فصد، زالو، غمز



حفظ الصحة



قاعدگی

- قاعدگی طبیعی که پریودی یا منس نیز خوانده می شود عبارت است از دفع خون و بافت ترشحاتی از لایه داخلی رحم از طریق واژن. علت قاعدگی افزایش و کاهش سطح هورمون های جنسی زنانه است.
- ترشح هورمون ها از طریق محور هیپوتالاموس_هیپوفیز اتفاق می افتد
 - در دوران حاملگی قاعدگی اتفاق نمی افتد



قاعدگی

- قاعدگی طبیعی نیازمند سلامت و هماهنگی تخمدان، هیپوفیز، هیپوتالاموس و سیستم عصبی مرکزی و سلامت بافت آندومتر و مجاری ژنیتال می‌باشد. اختلال در هر قسمتی از این سیستم می‌تواند باعث بی‌نظمی در قاعدگی شود به طوریکه از عمده‌ترین دلایل مراجعه‌ی زنان به بخش‌های مراقبت پزشکی، اختلالات قاعدگی می‌باشد. از شایع‌ترین اختلالات قاعدگی در دنیا و همچنین ایران، آمنوره و اولیگومنوره می‌باشد.



سبکل قاعدگی



هیپوفیز

هیپوتالاموس

تخمندان

تخمک گذاری در صورت عدم
حاملگی، قاعدگی اتفاق می افتد

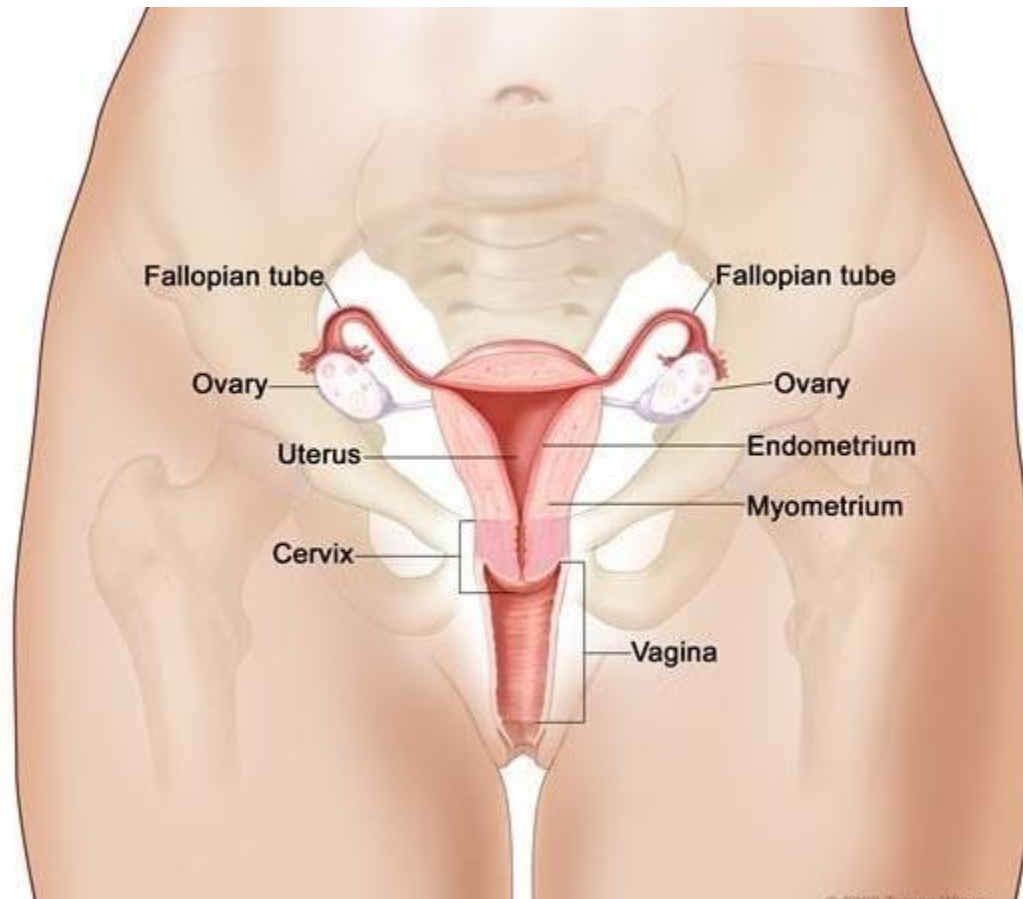
ESTROGEN
PROGESTRON

□ آمنوره اولیه:

- فقدان قاعدگی در سن 13 سالگی و بدون صفات ثانویه قابل رویت

- فقدان قاعدگی در سن 15 سالگی و با حضور صفات ثانویه جنسی قابل رویت

اناتومی رحم و تخمدان ها



از دیدگاه طب کلاسیک:

○ **آمنوره** قطع کامل قاعدگی بالاتر از 6 ماه است در زنی که مرتب قاعده نمی شود

○ ونبود قاعدگی در سه سیکل متوالی گفته می شود در زنانی که قاعدگی متوالی دارند

○ **الیگو منوره**: زمانی رخ می دهد که فواصل بین سیکل های قاعدگی بیشتر از 36 روز طول می کشد و یا در کل تعداد 5 تا 7 سیکل در یک سال.

○ **هایپو منوره**: میزان خون ریزی کم شود و در حد لکه بینی باشد



الیگومنوره

- آمارهای منتشره شده از کشورهای مختلف شیوع اولیگومنوره را بین 10 تا 15% و شیوع آمنورهی ثانویه را در کل افراد جامعه 3-4% و در زنان نازا 10-20% و در ورزشکاران حرفه‌ای نزدیک به 100% گزارش نموده‌اند. در ایران شیوع بالای اولیگومنوره در مطالعات مختلف و شهرهای مختلف بین 14 تا 26 درصد و شیوع آمنوره 6 درصد گزارش شده است.



اختلالات قاعدگی

- تأخیر در تشخیص و درمان اختلال قاعدگی، تهدیدی جدی برای سلامتی زنان می‌باشد، چرا که تشخیص اختلالات هموستاتیک و اختلالات اندوکراین را به تعویق انداخته و باعث باقی گذاشتن عوارض مهمی شده و درمان را با مشکلاتی همراه می‌کند. از عوارض مهم آمنوره، هایپرپلازی رحم، نیوپلازی اندومتر و نازایی می‌باشد.
- به طور کلی از مهم‌ترین و شایع‌ترین درمان‌های آمنوره و اولیگوآموره می‌توان به داروهای هورمونی اشاره نمود که شامل اشکال مختلفی از استروژن و پروژسترون می‌باشند.
- در طب مدرن از علل کلی آمنوره می‌توان به اختلالات ساختاری یا عملکردی دستگاه تناسلی به صورت نارسایی تخمدان و تخمدان پلی‌سیستیک، ضایعات هیپوفیز - هیپوتالاموس و ترشح غیر طبیعی GnRH از هیپوتالاموس و عوامل رحمی - تناسلی اشاره نمود.

تخمندان پلی کیستیک

شایعترین علت ○

نازایی



تخمدان پلی کیستیک

- کرایتریای تشخیصی روتردام
- 1- عدم اوولاسیون (تخمک گذاری)
- 2- شواهد بالینی یا آزمایشگاهی افزایش اندروژن ها مثل موی زاید
- 3- تخمدان پر از کیست در سونوگرافی

اقدامات تشخیصی

آزمایشات FSH, LH, PRL, TSH در روز سوم قاعدگی

سونو از تخمدان ها

بررسی اندروژن ها تست تستوسترون و 17 هیدروکسی پروژسترون

بررسی مقاومت به انسولین با تست های قند خون و لیپید



تخم‌دان پلی کیستیک

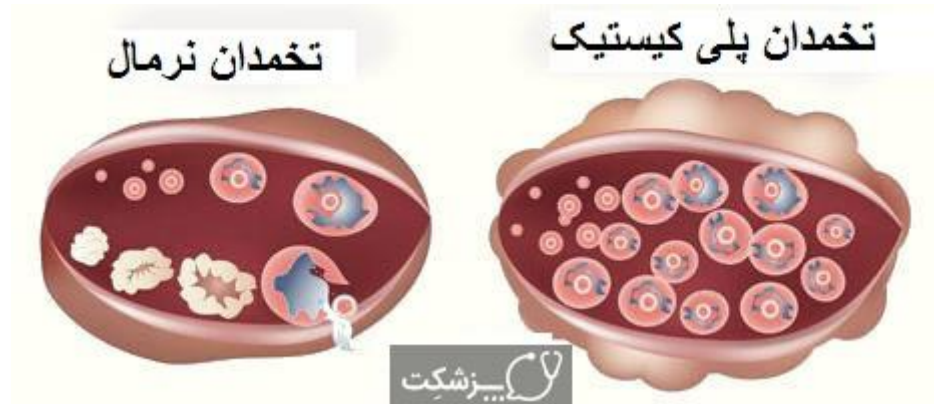
تخم‌دان
سالم



تخم‌دان
پلی کیستیک



تخم‌دان پلی کیستیک



درمان تخمدان پلی کیستیک

کاهش وزن 5-10% در افراد چاق

2- تحریک تخمک گذاری با کلومیفن سیتрат 50 میلی گرم حداکثر 150 میلی گرم

3- گنادوتروپین های تزریقی. خطر چندقلو زایی و سندروم تحریک بیش از حد تخمدان

4- متفورمین با توجه به اثر کاهش مقاومت به انسولین آن. عارضه اختلالات گوارشی

5- جراحی که به علت خطر چسبندگی و کاهش ذخیره دتخمدانی کمتر استفاده میشود



احتباس طمٹ از دیدگاه طب سنتی



تعريف احتباس طمث

- يعني بند آمدن خون حيض:- به توقف کامل حيض-يا کم شدن خون ريزي يا طولاني شدن دوره قاعدگي بالاتر از دو ماه اطلاق مي شود (قانون زياده از يك ماه)
- به عبارتي فاصله ي قابل قبول ميان هر دو دوره ي قاعدگي از بيست روز تا دو ماه مي باشد و اگر فاصله ي بين دو قاعدگي بيش از دو ماه به طول بيانجامد غير طبيعي بوده و آن را احتباس طمث گويند.
- بر اساس کتاب کامل الصناعه قاعدگي طبيعي زنان از 10 سالگي و اکثرا از 14 سالگي شروع مي شود و انقطاع او در بعضي در سن 36 سالگي و در بعضي بعد از آن تا 60 سال مي گردد و گاها زن خنثي حيض نشود
- ايام قاعدگي زن صحيحه 2 روز و اکثرا تا 7 روز
- فاصله قابل قبول بين دو عادت از 20 روز تا 2 ماه



احتباس طمث از دیدگاه علی ابن عباس

- علی بن عباس اهوازی در کتاب کامل الصناعة در مبحث احتباس طمث قبل از این که بیماری‌های مسبب آن را به تفکیک ذکر کند، فیزیوپاتولوژی اصلی احتباس طمث را بیان نموده و 5 علت اصلی را در حبس یا کاهش طمث دخیل می‌داند که شامل موارد ذیل می‌باشند:
- غلظت ماده: ماده‌ی اصلی در اینجا خون است، وقتی خون غلیظ شود خروج آن به سختی انجام می‌شود.
- قلت ماده یا قلت دم: وقتی مقدار ماده‌ی اصلی طمث که خون است کاهش یابد، چیزی برای دفع به صورت طمث باقی نمی‌ماند.
- تکاثف و فشرده شدن دهانه‌ی عروق رحم که باعث انسداد عروق شده در نتیجه دفع خون به سختی انجام می‌شود.
- لازم به ذکر است که شایع‌ترین و مهم‌ترین علت احتباس طمث سده یا انسداد ذکر شده است
- ضعف قوه‌ی دافعه
- شدت قوه‌ی ماسکه
- اخوینی از حکمای قرن چهارم هجری قمری در کتاب هدایة المتعلمین (قدیمی‌ترین کتاب طبی فارسی بدست آمده) نیز همین موارد را بیان می‌نماید



احتباس طمث

- حکمای طب سنتی معتقدند که هر عضوی مانند دستگاه گوارش دارای چهار قوه‌ی جاذبه، ماسکه، هاضمه و دافعه می‌باشد که ابتدا عضو، غذای مورد نیازش را توسط قوه‌ی جاذبه جذب نموده، سپس توسط قوه‌ی ماسکه غذا را نگاه می‌دارد تا قوه‌ی هاضمه، هضم مناسب همان ارگان را انجام دهد تا غذا قابل استفاده برای عضو شده و سپس قوه‌ی دافعه، مواد زائدش را دفع می‌کند. اگر عضوی دچار ضعف شود، قوای چهارگانه‌ی آن هم مختل شده و علاوه بر اختلال در عملکرد عضو مربوطه، سایر اعضای مرتبط با آن هم دچار اشکال می‌شوند



احتباس طمث

- رحم هم مانند بقیه‌ی اعضا دارای چهار قوه‌ی جاذبه، ماسکه، هاضمه و دافعه‌ی منحصر به خود می‌باشد. به طور مثال در باروری، قوه‌ی جاذبه‌ی رحم باعث جذب منی مرد می‌شود. قوه‌ی ماسکه باعث حفظ منی برای ایجاد تخم و نگهداری جنین می‌شود. اختلال کار هر یک از این قوا باعث تشکیل نشدن نطفه و عدم باروری و یا سقط می‌شود. در قاعدگی اگر قوه‌ی دافعه ضعیف شود و رحم نتواند به خوبی خون را دفع کند یا اگر قوه‌ی ماسکه قوی‌تر عمل کند و مدت نگهداری خون بیشتر شود حبس طمث رخ می‌دهد



احتباس طمث

○ انواع احتباس طمث:

○ ◀ طبیعی (بالطبع):

○ برخی علل ممکن است باعث شوند که شخص بدون اینکه بیماری داشته باشد به طور طبیعی قاعده نگردد، این علل شامل موارد زیر می‌باشند:

○ (الف) دختري که هنوز به سن بلوغ نرسیده باشد.

○ (ب) پیری و زنان مسنی که یائسه شده‌اند.

○ (ج) زنان حامله.

○ (د) زنان شیرده.

○ عارضی (بالعرض):

○ شخص به علّت بیماری یا اختلالات ایجاد شده احتباس طمث دارد



احتباس طمث عارضی

- انواع احتباس طمث عارضی (بیماری):
- احتباس طمث عارضی به دو دسته تقسیم می‌شود:
- احتباس طمث تام (آمنوره‌ی اولیه): دختر پس از رسیدن به سن بلوغ اصلاً تجربه خونریزی قاعدگی را نداشته است که این گروه را زنان خنثی گویند. مثل سندرم ترنر
- احتباس طمث غیر تام (آمنوره ثانویه): دختر یا زن در زمان بلوغ قاعده شده ولی پس از آن بنا به دلایلی و به طور عارضی خونریزی قطع شده است. مثل تخمدان پلی کیستیک



احتباس طمث غیر تام (آمنوره ثانویه)

- احتباس طمث غیر تام به دو دسته طبقه‌بندی می‌شود
- احتباس طمثی که به علل اختلال در خود رحم ایجاد می‌شود.
- احتباس طمثی که به علل اختلال در سایر اعضا ایجاد می‌شود.
- علل احتباس طمث رحمی:

1- برودت یا غلظت خون

2- غلبه حرارت

3- غلبه یبوست

4- قلت خون



سایر علل احتباس طمث رحمی

○ علل ساختاری رحم

○ رتق و زیادتی لحم (چیزی زاید از جنس عضله یا غشای صلب بر فم فرج و فم رحم یا مابین فرج و فم یا بر فم رحم بروید) معادل با هایمن سوراخ نشده در طب مدرن

○ اندمال قروح رحم : بد جوش خوردن زخم های دهانه رحم

○ انقلاب رحم: در انقلاب رحم دهانه‌ی رحم (سرویکس) از محاذات فرج خارج شده و حیض به راحتی خارج نمی‌شود مثل افتادگی رحم

○ قصر عنق (گردن) (کوتاهی واژن)

○ میلان رحم: تمایل رحم به چپ یا راست میلان رحم گفته می‌شود. انحراف شدید رحم به طرفین باعث می‌شود دهانه‌ی رحم (سرویکس) از محاذات واژن خارج شده و خون قاعدگی نمی‌تواند خارج شود و سبب احتباس طمث می‌گردد. میلان رحم در هنگام معاینه قابل تشخیص بوده و بیمار در هنگام مقاربت درد دارد.



احتباس طمث مشارکتی

- بیماری و اختلال در اعضای دیگر غیر از رحم هم می‌تواند باعث حبس حیض شود که شامل موارد زیر می‌باشد:
- **1- سوءمزاج در بدن:** از دیدگاه حکما هر عضو مزاج خاص خود را دارد که اگر این مزاج در حالت اعتدال باشد، کار طبیعی آن عضو به خوبی انجام می‌شود و در غیر این صورت مزاج نامتعادل یا سوءمزاج بوجود می‌آید.
- سوءمزاج بدنی که باعث حبس قاعدگی می‌شود شامل موارد ذیل می‌باشد:
- **الف) سوءمزاج سرد:** در صورتی که برودت تمام بدن را فرا گرفته باشد، علایم غلبه‌ی برودت مانند سفیدی رنگ چهره و کم‌رنگی موهای بدن دیده می‌شود، ولی زمانی که برودت تنها در خود رحم باشد، مانع تأثیر حرارت در اخلاط می‌شود، لذا کم‌مویی در ناحیه‌ی دستگاه تناسلی می‌تواند از علایم آن باشد
- **ب) سوءمزاج بارد یا بس:** در اثر خشکی شدید و تنگی منافذ و عروق، قطع قاعدگی رخ داده یا اگر در مواردی هم قاعدگی صورت گیرد، مقدار خون دفع شده بسیار کم و سیاه رنگ است



احتباس طمث مشارکتی

- (ج) سوءمزاج یابس: خشکی عروق و کمبود رطوبات در این سوءمزاج موجبات حبس حیض را فراهم می‌آورد. لاغری کل بدن در سوءمزاج خشک دیده می‌شود
- سوءمزاج حار یابس: حرارت به تنهایی خشک کننده‌ی رطوبات بدن می‌باشد. همراهی حرارت با خشکی، تحلیل رطوبات و خشکی عروق را تشدید نموده و باعث قطع قاعدگی می‌گردد.
- سوءمزاج حار ساده: حرارت، خون را سوزانده و رطوبات را تحلیل برده و آنچه باقی می‌ماند غلیظ شده و باعث گرفتگی و سده‌ی عروق و حبس طمث می‌شود.



احتباس طمث مشارکتی

- 2-کثرت استفراغات بدنی و خارج شدن مواد از بدن:
- مفهوم واژه‌ی استفراغ در طب سنتی با آنچه که امروزه استفراغ خوانده می‌شود، متفاوت می‌باشد. استفراغ در طب سنتی به خروج و دفع هر ماده‌ای از بدن از راه‌های خروجی که طبیعت در بدن تعبیه کرده است گفته می‌شود که به طور مثال شامل عرق، ادرار، مدفوع، قاعدگی، بزاق دهان و... می‌باشد. این استفراغات شامل:
- (الف) استفراغ ماده: دفع ماده با دارو مانند دادن مسهل یا مدر؛ یا دفع ماده به طور طبیعی مانند اسهال یا تعریق شدید و خروج هر ماده‌ای از بدن مخصوصاً اگر به افراط باشد، باعث کاهش رطوبات بدنی شده و طبیعت بدن با حبس حیض آن را جبران می‌نماید.
- (ب) استفراغ خون: خروج خون از بدن به صورت فصد و حجامت یا خونریزی از بینی و هموروئید یا هر خروج خونی می‌تواند باعث احتباس طمث شود زیرا خون از طرق دیگر خارج شده و فضولاتی برای دفع باقی نمانده است که با حیض دفع شود.
- (ج) بسیاری جماع: جماع از جمله استفراغات طبیعی بدن است که باعث دفع ماده از بدن می‌شود؛ از طرفی چون جماع همراه با حرکت بدنی و نفسانی است اگر به افراط انجام شود باعث دفع رطوبات بدنی شده و ایجاد خشکی می‌نماید که با کاهش رطوبات، بدن اجازه‌ی دفع بیشتر رطوبت با حیض را نمی‌دهد.



احتباس طمث مشارکتی

○ 3- انسداد (سده) به علل ذیل:

○ الف) انسداد در کبد: از علایم انسداد کبدی، کم خونی و اسهال را می‌توان ذکر نمود که با کاهش مقدار خون و از طرفی دفع رطوبات بدنی با اسهال (اسهال از استفرافات بدن محسوب می‌شود)، مانع از خروج خون با قاعدگی می‌شود و حبس طمث رخ می‌دهد.

○ ب) انسداد در بدن که چاقی مفرط یا لاغری مفرط را شامل می‌شود
افراط در چاقی اگر به علت افزایش چربی (شحم) در بدن باشد، به علت فشار بر روی عروق باعث تنگی یا بسته شدن منافذ و دهانه‌ی عروق می‌شود اما اگر چاقی به علت افزایش گوشت (لحم) در بدن باشد و چربی در بدن کمتر باشد هر خونی که در بدن تولید می‌شود در گوشت هضم شده و خونی برای دفع از طریق قاعدگی نمی‌ماند.

از طرف دیگر افراط در لاغری نیز به علت باریکی و خشکی عروق باعث انسداد عروق می‌گردد از طرفی کم خونی حاصل از لاغری حبس حیض را تشدید می‌کند.



احتباس طمث مشارکتی

○ 4-کم خونی (قلّت دم):

در کم خونی احتیاج بدن به خون افزایش یافته و بدن با حبس خون قاعدگی در رفع این نیاز می‌کوشد. کم خونی به علل زیر ایجاد می‌شود:

الف) گرسنگی طولانی مدّت یا عدم تغذیه یا تقلیل تغذیه: در این موارد بدن به خون نیاز دارد و از طرفی فضولاتی در بدن باقی نمانده که با قاعدگی دفع شود

ضعف کبد: ضعف کبد اختلال در کارکرد کبد را به دنبال دارد که موجب کاهش تولید خون شده و خون به اعضاء مهمی چون قلب، مغز، ریه و... رفته و سهم رحم برای خروج خون قاعدگی کم می‌شود و قطع طمث دیده می‌شود.



احتباس طمث مشارکتی

○ 5-فساد مزاج در استسقاء :

در استسقاء (سیروز) اختلال شدید در کارکرد کبد رخ می‌دهد و از آنجا که کبد یکی از سه عضو اصلی بدن (اعضای رئیسه) می‌باشد، اختلالات کبد باعث اختلال در افعال بدنی شده و از طرفی به علت مشارکت کبد با رحم، حبس حیض رخ می‌دهد.

6-ورزش و فعالیت بدنی زیاد: حرکت یا فعالیت زیاد بدنی با ایجاد گرمی در بدن، سبب رقیق شدن فضولات بدن شده و آن‌ها را از طریق عرق دفع می‌نماید، پس باعث کاهش فضولات در بدن شده از طرفی باعث تحلیل رطوبات بدنی می‌گردد. در نتیجه‌ی کاهش رطوبت و کاهش مواد زاید بدنی، فضولاتی باقی نمی‌ماند که با خون قاعدگی دفع شود.



احتباس طمث مشارکتی

6- ترشح شیر غیر از موارد شیردهی:

در مواردی که خانمی شیرده نباشد ولی ترشح شیر داشته باشد، از دیدگاه طب سنتی اسباب تولید شیر و منی و خون یکی است. در حقیقت شیر و منی، خون هستند که در مکان‌های خود در پستان و بیضه تبدیل به شیر و منی شده‌اند. خون که ماده‌ی شیر است در مواردی از رحم به طرف پستان رفته و در آنجا تبدیل به شیر شده و باعث ترشح شیر غیر از زمان شیردهی می‌شود. پس ماده‌ی تولید شیر که خون می‌باشد، به سبب حرکت به طرف پستان و به دلیل مشارکت رحم با پستان، خونی برای دفع با قاعدگی باقی نمی‌گذارد.

7- عوامل روحی و روانی و نفسانیه مانند غم شدید و حزن طولانی: این عوامل

مهم‌ترین نقش را در حفظ سلامتی و درمان بیماری بر عهده دارند، زیرا تأثیری قوی در بدن دارند و سریع‌تر و قوی‌تر و مؤثرتر از امور بدنی هستند. از طرفی نفس و بدن در یکدیگر تأثیر متقابل گذاشته و حالاتی که بر نفس عارض می‌گردد، می‌تواند در بدن تأثیر داشته باشد. مزاج انسان به شدت تحت تأثیر حالات روانی قرار دارد.

8- بیماری‌های مزمن و طول کشیده: بیماری‌های طولانی مدت باعث تحلیل رطوبات در

بدن شده و ضعف قوا می‌دهد، از طرفی باعث قلت دم شده و فضولی برای دفع با طمث باقی نمی‌ماند



احتباس طمث مشارکتی

9- شدت قوه‌ی هاضمه:

- قوه‌ی هاضمه‌ی بدنی آنقدر قوی است که در بدن ماده‌ی زایدی برای دفع نمی‌ماند و عدم وجود ماده برای دفع باعث احتباس طمث می‌شود و این مشکل گریبان‌گیر زنانی می‌شود که همچون مردان عضله‌های سخت و محکمی داشته و پهنی سرین ایشان کمتر از پهنی قفسه سینه بوده و بر روی ساعد و ساق این زنان موی بسیار رشد کرده باشد و دفع مواد زاید در بدنشان شبیه مردان با ادرار و مدفوع و عرق می‌باشد نه مانند زنان با طمث. زهرآوی در التصریف این احتباس طمث را طبیعی (بالطبع) ذکر می‌کند و خاطر نشان می‌نماید که این زنان در احوالات و طبایع خویش شبیه مردان بوده و این زنان یا حیض نمی‌شوند یا کم می‌شوند.



درمان بر اساس شرح اسباب وطب اکبری

○ قلت دم: درمان :

○ تغذیه با غذاهای مقوی:

- (تخم مرغ نیم پخت، شوربای مرغ فربه، گوشت مرغ فربه، گوشت گوسفند جوان، شیر، شیرینی)/
- استراحت
- خواب خوب
- استحمام مرطب



اکسیر درمان قلت دم

- اغذیه جید الکیموس مانند تخم مرغ عسلی با گوشت مرغ فربه، گوشت بزغاله شیر و شیرینی
- خواب و راحت و استراحت
- حمام مرطب
- مانند تدابیر ناقهین عمل کنند
- هر صبح شربت سیب و شکر سفید



درمان

○ غلظت دم:

○ جهت تنقیه ادویه ملطفه دهند : مانند ایاره دهند

○ بعد از حصول ترقیق خون ، فصد صافن و مابض و حجامت ساقین نفع دارد و این را 2 روز قبل از نوبت حیض به کار برند



درمان

- حرارت رحم: فرزجه با شیر خشت و سماق و نبات و مغز تخم کدو و خبازی و بادیان کوفته و به عسل و زرده تخم مرغ
برد رحم: ادویه گرم ملطف جهت تسخین (مثل مر)
یبوست رحم: استعمال مرطبات
- اندمال قروح رحم: جلوگیری از مضرت آن با فصد و مداومت بر منقیات و ریاضت
سمن و فربهی مفرط: کوشیدن در تهزیل، فصد سافن نزدیک
حیض، خوردن ادویه و اشربه مدره، حرکت پیش از طعام، ناشتا استحمام
کردن، اطریفل صغیر و کمونی و گلقد و بادیان رومی
رتق: فصد جهت ایمن بودن از آفت احتباس



غذاهای مدر طمٹ و بول

غذاهای مدر طمٹ و بول:

نان خشکار (نان آردسبوس نگرفته) مبرز به رازیانه و زیره سیاه و سیاهدانه و گوشت طبخ شده با ترب و شاه‌هی و مارچوبه، و آب نخود، و لوبیا، و سیر، و ترب، و سداب، و تره، و خردل، و کرفس و نان خورش آن، و آب نخود با زیره سیاه و روغن بادام بشکل نان خورش - و رازیانه. و خوردن مسلوب کاسنی به تنهایی، و با گوشت، و پیاز پخته شده بانخود، خوردن رشادسبز (سپندان)، و شاه‌هی، و بزر کتان برشته شده، و آب لوبیا. هنگامی که پخته شود با کرفس و سداب و خورش آن - و جوشانده حلبه (شنبلیله)، و خرما و نان خشکار هنگامیکه مخلوط شود با آن آرد کرسنه (غله ای مابین ماش و عدس) یا آرد باقلای مصری، و آبگوشت‌های گنجشک، و گوشت پخته شده بصورت اسپیداج با ادویه زیاد.



امراضی که از احتباس حیض عارض شود از آن جمله:

- اختناق رحم
- میلان رحم
- اورام رحم حار و صلب
- عقر
- اورام احشا
- امراض معده مثل ضعف هضم و سقوط اشتها و فساد آن و غثیان و تشنگی سخت و سوزش فم معده
- امراض راس و عصب مثل صرع و صداع و مالیخولیا و فالج
- امراض صدر مثل سرفه و ضيق النفس
- امراض جگر مثل استسقا، رنگ روی و سحنه متغیر شود
- عسر بول و احتباس آن
- درد کمر و گردن
- بدن گران گردد و لاغر شود
- قشعیرات و حمیات محرقه
- درد چشم و گوش و بینی
- خراج در کنج ران
- کلام متعسر شود
- قلق و کرب
- جمیع بدن و قطن ورم کند





Research Article
Open Access

Combined Lifestyle and Herbal Medicine in Overweight Women with Polycystic Ovary Syndrome (PCOS): A Randomized Controlled Trial

[Susan Arentz, Caroline A. Smith, Jason Abbott, Paul Fahey, Birinder S. Cheema, Alan Bensoussan](#)

First published: 07 July 2017

<https://doi.org/10.1002/ptr.5858>

Citations: [38](#)

Trial registration: Australia and New Zealand Clinical Trial Registry (ANZCTR) 126 12000 122 853

URL: <https://www.anzctr.org.au/Trial/Registration/TrialReview.aspx?id=347666&disReview=true>

Trial registration date: January 2012

گیاهان دارچین، شیرین بیان و گل صدتومانی





The effect of hydroalcoholic extract of *Nigella Sativa* seed on dehydroepiandrosterone- induced polycystic ovarian syndrome in rats: An experimental study

[Samira Khani](#), Ph.D.,¹ [Maasoume Abdollahi](#), Ph.D.,² [Azam Khalaj](#)





- Volumes 17–18, September–December Journal of Herbal Medicine
- Effect of *Foeniculum vulgare* essence on symptoms of polycystic ovarian syndrome (PCOS): A randomized double-blind, placebo-controlled trial
- F.Ghavi^aM.Taghizadeh^bM.Taebi^cS.Abdolahian^d



Published online 2018 Apr

26. doi: [10.4103/jrms.JRMS_90_17](https://doi.org/10.4103/jrms.JRMS_90_17)

PMCID: PMC5961291

PMID: [29887901](https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/29887901/)

Effect of chamomile capsule on lipid- and hormonal-
related parameters among women of reproductive age
with polycystic ovary syndrome

[Maryam Heidary](#), [Zahra Yazdanpanahi](#), [Mohammad
Hossain Dabbaghmanesh](#),¹ [Mohammad Ebrahin
Parsanezhad](#),² [Masoumeh
Emamghoreishi](#),³ and [Marzieh Akbarzadeh](#)



منابع

- اکسیر اعظم
- قانون
- طب اکبری
- شرح اسباب و علامات
- ناباروری و منع باروری
- ذخیره

